

zalijetao u turske strane oko Blatnoga jezera, a i inače bješe u čitavoj Turskoj poznat kao krvni dušmanin njezin; stoga ga sultan naumi taj put teško kazniti. Međutim je Nikola Zrinski saznao još prije dolaska Sulejmanova što ga čeka, pa zato opskrbi Siget hranom i oružjem, a onda sakupi oko sebe hrabru četu ponajviše samih Hrvata uz nešto malo Madžara (ukupno oko 2.500 momaka) u tvrdoj nakani, da će pod gradom zabaviti sultana, dok mu ne stigne obećana pomoć od kralja Maksimilijana, da ga oslobodi. Sultan odmah početkom augusta 1566. opkoli Siget sa svih strana i uze vanjski grad biti iz topova tolikom žestinom, da se Zrinski morao već za nekoliko dana povući u nutarnji grad. Sada ponudi veliki vezir, koji je vodio operacije pod Sigetom, Nikoli čitavu Hrvatsku, ako mu predade grad; no Zrinski to s prezirom odbije. Potom uzeše Turci jurišati grad, ali ih Zrinski suzbije, pa će smjelim provalama nanese im znatnih šteta. Zbog toga odluče se Turci, da će gradske zidine potkopati lagumom i tako provaliti u grad. I odista, kad im je uspjelo razvaliti glavni dio gradskih zidina, Zrinskomu ne preostade, nego birati između kukavne predaje i junačke smrti. Dne 7. septembra provali on na čelu preostale posade iz grada i pogibe kao „novi Leonida“. Ali radosne vijesti o padu Sigeta sultan Sulejman nije više dočekao, jer je još 4. septembra u svom čadoru umr'o. Smrt njegovu znao je veliki vezir Mehmed Sokolović vješto zatajiti, bojeći se s pravom, da će se sva turska vojska razbježati. Tim lukavim činom spase Mehmed Sokolović slavu i snagu carstva poslavši podjedno brzoga tatarina sultaniću Selimu, svome tastu, da ga prvi pozdravi kao novoga padišaha. Junaštvo Nikole Zrinskoga zadivi svu Evropu; no uza sve to, što su Turci zauzeli Siget, ipak se smije kazati, da tim časom počinje najprije lagano, a onda sve to brže padati njihova sve dotle golema snaga: oni su došli do zenita svoje sreće i moći. Odmah poslije odlaska Turaka započe Maksimilijan pregovore o primirju, no ono bješe utanačeno tek 17. februara 1568. u Drenopolju na osam godina uz uvjete još od godine 1547. To prinudi Ivana Žigmunda Zapoljskoga, da je i on stao ugovarati s Maksimilijanom. On se odreče (1570) kraljevskoga naslova zadržavši samo onaj „vojvode erdeljskoga“, a Maksimilijan se obaveza, da će po njegovoj smrti Erdeljcima dopustiti, da sebi slobodno izaberu novoga vojvodu. Mladi Zapoljski umre već slijedeće godine (1571), a s njime izumre i rod njegov.

Maksimilijan i hrvatski staleži. Poslije smrti bana Petra Erdődyja (26. aprila 1567.) imenova kralj Maksimilijan dva bana, biskupa